

11. uge

Kærlighed i praksis

Esajas' Bog 54-58

"Dette siger Herren: 'Tag vare på ret og øv retfærdighed, for min frelse er kommet nær, og min retfærdighed skal snart åbenbares'"
Es 56,1.

Hovedtanke

Guds frelse sprænger alle rammer. Den viser sig i en holdning, der ønsker, at alle behandles retfærdigt.

Introduktion

Guds frelse kan sammenlignes med en pensel, mættet med maling, der dypes i vand. Retfærdighedens farve siver ind i Guds folk gennem Herrens tjener. Den skal befri mennesker fra den byrde, de pålægger sig selv, og gennemsyre dem. Men hvordan sørger Gud for retfærdighed i sit folk?

Es 54 og 55 ejer en poetisk skønhed. De genspejler "visheden om, at Guds løfter til sit folk om at ville føre folket tilbage til ham selv, er gået i opfyldelse (Es 49-52). Nu kan man se frem til en invitation og en fest ... Faktisk er Es 54-55 to dele, der tilsammen danner et hele. Kap. 54 er en kærlighedssang fra Gud til Zion, hans fremmedgjorte brud, hvori han forklarer hende alt det, han agter at gøre for at genrejse hende. Kap. 55 er den egentlige indbydelse, hvor bruden opfordres til ikke – på grund af sin vantro – at gå glip af det, der er tiltænkt hende" (John N. Oswalt, *The New Application Commentary, Isaiah, Grand Rapids, MI, 2003, 595*).

Denne tanke fortsætter i kap. 56. Derefter udvides rammerne for løfterne: Også de mennesker, der hidtil stod udenfor, inkluderes. Ingen skal kunne sige, at Guds planer for sit folk ikke også gælder ham. Ved kapitlets slutning skifter stemningen. Gud anklager lederne. De er falske hyrder. I de følgende kapitler fremhæves budskabets tema igen: Sand og falsk tjeneste for Gud med en opfordring til at jævne Herrens vej.

Oversigt

Søndag	"Køb uden penge"	Es 55,1-7
Mandag	"Så højt som himlen er over jorden"	Es 55,6-13
Tirsdag	"Er det det, I kalder faste?"	Es 58,1-5
Onsdag	"Den faste, jeg ønsker"	Es 58,6-12
Torsdag	"Lykken hos Herren"	Es 58,13-14
Fredag	"Hvis ... så"	Es 58

Anbefalet læsning for denne uge: Es 54-58

"Køb uden penge"

Es 55,1-7

Hvilke opfordringer indeholder disse vers?

Hvad oplever jeg, når jeg rækker ud efter Gud?

Forståelse

Gud lover sit folk en nådig, ny begyndelse (54,7-8). Hans vrede varer kun et øjeblik. Dette løfte er en del af hans pagt med sit folk (v. 10). En pagt indeholder rettigheder og pligter for (mindst) to parter eller personer.

På Guds side står der kun gode ting, som også gælder for andre end hans eget folk (55,2-5). Basis for dette er hans barmhjertighed og tilgivelse (v. 7). Selv hvis det skulle komme til bortførelse og eksil, ville han forblive tro imod sin pagt.

Mennesket viser sin troskab mod pagten ved at være åben over for Gud (*komme*, v. 1-3; *høre*, v. 2-3; *søge og kalde*, v. 6). At vende om til Herren vil medføre et forandret liv (v. 7).

Anvendelse

Mennesker kan ikke gøre sig "fortjent" til Guds velsignelse. Derfor vil de på trods af alle deres anstrengelser forblive tørstige, de mættes ikke og er fortsat uden midler – for at blive i billedet (sml. Åb 3,17). Gud indbyder dem til at "købe uden penge" (v. 1-2). Han øser sin velsignelse ud over menneskene, idet han (til)giver (sml. 54,17; Rom 6,23).

"Bibelen lærer os ikke, at synderen er nødt til at angre, før man kan tage imod Kristi invitation: 'Kom til mig ...' (Matt 11,28). ... Men hver eneste gang de gør en indsats for en forandring, ud fra et oprigtigt ønske om at gøre det rigtige, er det Kristi kraft, som påvirker dem" (Ellen White, *Vejen til Kristus*, DB 2019, s. 27-28).

Refleksion

Hvilke impulser fornemmer jeg, når jeg føler, jeg er langt fra Gud? Hvad betyder det for min relation til Gud? Hvad hjælper mig til at vende mig mod Ham i fuld tillid til, at han vil tilgive mig?

”Så højt som himlen er over jorden”

Es 55,6-13

Hvordan kommer Guds veje og tanker til udtryk?

Hvad har fået mig til at ændre mine veje og tanker?

Forståelse

Gud skal søges, fordi han lader sig finde (sml. Jer 29,11-13). Han skal påkaldes, fordi han er nær. Menneskene skal vende om fra deres egne veje og tanker, som Gud er højt ophøjet over. At omvende sig skulle gerne betyde at vende sig om mod Gud, fordi det er hos ham, man finder barmhjertighed og tilgivelse. Guds veje og tanker er meget højere end menneskers, som tit er gudløse, hvilket vil sige ubarmhjertige. Det modsatte er tilfældet med Gud: Det er allerede et tegn på hans storhed, at han gang på gang indbyder sit folk til at være sammen med ham, og at han til stadighed ønsker at velsigne det og give det gode gaver. Det skal blive hans ry, der aldrig slettes (v. 13).

Anvendelse

Guds ord er så virksomt som regnen, der gør jorden frugtbar. ”Ordet, der udgår af min mund” er i Es 55 i første omgang et løfte: Gud tager imod ethvert menneske, der kommer til ham. Guds tilgivelse og accept ”vender ikke virkningsløst tilbage, men det gør [hans] vilje” (v. 11). En varig forandring til det bedre sker især, når et menneske føler sig accepteret. Så kan fred og glæde udfolde sig (v. 12).

”Al forbitrelse og hidsighed og vrede og råb og spot skal ligge jer fjernt, ja, al ondskab; men vær gode mod hinanden, vær barmhjertige og tilgiv hinanden, ligesom Gud har tilgivet jer i Kristus” (Ef 4,31-32). Er det overhovedet muligt at tilgive, som Gud tilgiver?

Refleksion

Hvad har Guds accept bevirket i mit liv?

”Er det det, I kalder faste?”

Es 58,1-5

Hvilke uhensigtsmæssige forhold står i vejen for folkets forventninger?

Hvad forventer jeg mig af ”åndelige øvelser”?

Forståelse

Der fandtes i den jødiske festkalender før eksilet kun én af Gud påbudt fastedag: den store forsoningsdag (3 Mos 16,29-31; 23,27-32). Ti dage forinden skulle der være hornblæsning (3 Mos 23,24) for at gøre folket opmærksom på den forestående festsabbat. I løbet af den følgende periode skulle enhver prøve sig selv og nå til omvendelse. På lignende måde skulle Esajas ”løfte sin røst som hornet” og ”forkynde Jakobs hus dets synder” (58,1). Folket savnede Guds handlen i denne periode (v. 3). Men den store forsoningsdag var åbenbart reduceret til en tom formalitet, der ikke medførte nogen ændring til det bedre (v. 4-5).

Guds folk var uden tvivl meget religiøst – i form af overholdelse af regler. Det gjorde krav på at være et retfærdigt folk. Men det, Israel åbenlyst manglede i sin fromhed, var en oprigtig retfærdighed i praksis.

Anvendelse

Gud ser meget vel menneskers religiøse bestræbelser, men deres ofte egocentriske motiver står i kontrast til Guds uselviske, frelsende gerning.

”Når du derfor bringer din gave til alteret, og dér kommer i tanker om, at din bror har noget imod dig, så lad din gave blive ved alteret og gå først hen og forlig dig med din broder; så kan du komme og bringe din gave” (Matt 5,23-24).

Refleksion

En ”gudstjeneste” udelukkende til egen fordel findes ikke.

"Den faste, jeg ønsker"

Es 58,6-12

I hvor høj grad opleves den faste, Gud ønsker, som et afsavn?

Hvordan kan jeg hjælpe mennesker ud af deres sociale nød?

Forståelse

Gud ønsker for alle mennesker, at de befries fra enhver form for ufrihed og undertrykkelse (v. 6-7). Derudover opfordres Guds folk til at sikre mennesker deres basale, materielle fornødenheder (v. 7). Motivet skal ikke være ens egen "godhed", men derimod den kendsgerning, at andre mennesker også er Guds skabninger og vores søstre og brødre. "Vend ikke ryggen til dine egne".

Fasten, der er rettet mod Gud, bør erstattes af aktiv handlen, der er rettet mod medmennesket. Det, som man egentlig gerne vil gøre for Gud, bør man gøre for medmennesket. Som velsignelse for den rette adfærd lover Gud heling og sit nærvær ("Herrens herlighed"), svar på bøn, omsorg og genoprettelse af det, der var ødelagt. Det er i princippet det samme, han ønsker af sit folk: barmhjertighed over for næsten.

Anvendelse

Det samme gælder for Jesu efterfølgere: "Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig" (Matt 25,40).

Refleksion

"Kristus vil ikke spørge os om, hvor meget vi har ydet, men hvor meget kærlighed, vi har lagt i det, vi har gjort" (Mother Teresa).

”Lykken hos Herren”

Es 58,13-14

Hvilken sammenhæng er der mellem en Gud velbehagelig faste og sabbatten?

I hvor høj grad oplever jeg sabbatten som frydefuld, og hvordan skaber jeg et indhold i overensstemmelse med selve ideen?

Forståelse

Den store forsoningsdag, som Esajas hentyder til, var en højtidelig *sabbat* i den jødiske kalender. ”I skal holde fuldstændig hvile“ (3 Mos 23,32). Dette udtryk tyder på, at dagen skulle holdes i den ugentlige sabbats ånd. Gud ønskede, at sabbatshvilen skulle gælde for alle arbejdende mennesker og dyr. De skulle hvile fra deres hårde slid og holde en pause (2 Mos 20,10).

Gennem Esajas tager Gud sig af dette anliggende og opfordrer sit folk til at holde sabbatten hellig. Mennesket skal holde inde med sine aktiviteter, forretninger og tomme snak. Sammenhængen i Es 58 viser tydeligt, hvad man bør gøre i stedet: tage vare på ret og øve retfærdighed (sml. Es 56,1-2; 58,2). Det er den faste, der behager Gud.

Anvendelse

Om sabbatten skal mennesket glæde sig over lykken hos Herren. ”Glæde sig over/nyde Herren“ (58,14). Det hebraiske ord for *glæde/fryd* benyttes også som verbum i Es 55,2: at svælge i fede retter – ”Glæde sig over/nyde fede retter“ (55,2)

Sabbatten er en opfordring til os om at give slip og stole på Guds omsorg. Har jeg tillid til Guds løfte? Føler jeg glæde over lykken hos Ham? Føler jeg også glæde ved at møde andre mennesker om sabbatten og drage omsorg for dem?

”Kære forældre, lad sabbatten blive en fryd, så jeres børn længes inderligt efter den og af hjertet og med glæde hilser den velkommen“ (Ellen White, *Vejledning for menigheden I*, DB, s. 234, ny overs.).

Refleksion

”Den, der forstår og oplever sabbatten på den rette måde, burde være immun over for gerningsretfærdighed. Sabbatten opfordrer os nemlig til at holde en pause i vores aktiviteter og i stedet se på Guds skaberværk“ (Volker Kessler, *Der Befehl zum Faulenzen* [Ordren til at dovne], Marburg 2008, 74-75).

"Hvis ... så"

Es 58

I hvor høj grad har menneskers gerninger konsekvenser?

Er jeg parat til at tage ansvar for mine egne handlinger?

Resumé

I Es 58 gentages vendingen: "Hvis ... så". Det viser blandt andet, at det profetiske budskab knytter an ved menneskets aktuelle situation (hvis), og at menneskers handlinger altid har og i visse sammenhænge også bør have konsekvenser (så).

Gud skænker og praktiserer retfærdighed. Den begynder at bære frugt, hvis et menneske omvender sig og oplever hans tilgivelse. Hvis man oplever at blive accepteret af Gud, udløser det fred og glæde, som så medfører omsorg for medmennesket – også (og især) om sabbatten.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

Hvornår oplever I følelsen af frihed?

 Es 55,1-7

**Hvordan opsøger I Gud midt i en travl hverdag?
Hvilken effekt har et sådant møde på jer?**

 Es 58,6-7

Når det gælder afsavn: Hvor ser I jeres muligheder for at hjælpe mennesker ud af deres sociale nød eller fastlåste situation?

Er der grænser for "den faste, Gud ønsker"?

 Es 58,13-14

Når det gælder nydelse: Hvordan indretter I sabbatten, så den bliver en "lyst" for jer, og I kan have "glæde ved lykken i Herren"?

I hvor høj grad er sabbattens indhold rettet mod jer selv og i hvor høj grad mod jeres næste?

 Es 58,8-12

Disse vers indeholder mere end et dusin løfter. Hvilke tiltaler jer mest? Hvad betyder især v. 12 for os som menighed?